
BEZPEČNOST (NEJEN) DĚTÍ V DIGITÁLNÍ DŽUNGLI

Jiří Kučík

jiri@kucik.cz

[linkedin.com/in/jiri-kucik](https://www.linkedin.com/in/jiri-kucik)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

AGENDA

- škola v době koronavirové
- bezpečnostní povědomí
- jak učit děti bezpečnému chování v digitální džungli
- řízení informační bezpečnosti ve škole
- digitální desatero pro rodiče

PROČ JSEM TADY JÁ?

PROČ JSME TADY?

ŠKOLA V DOBĚ KORONAVIROVÉ

STRASTI ONLINE VÝUKY

Novinky.cz

Novinky.cz » Krimi » Školákům na Rokycansku při on-line výuce někdo pustil porno

NÁKAZA V OBCÍCH A
MĚSTECH

PES - INDEX RIZIKA

KAPACITA LŮŽEK A
HOSPITALIZOVANÍ

ODBĚROVÁ MÍSTA

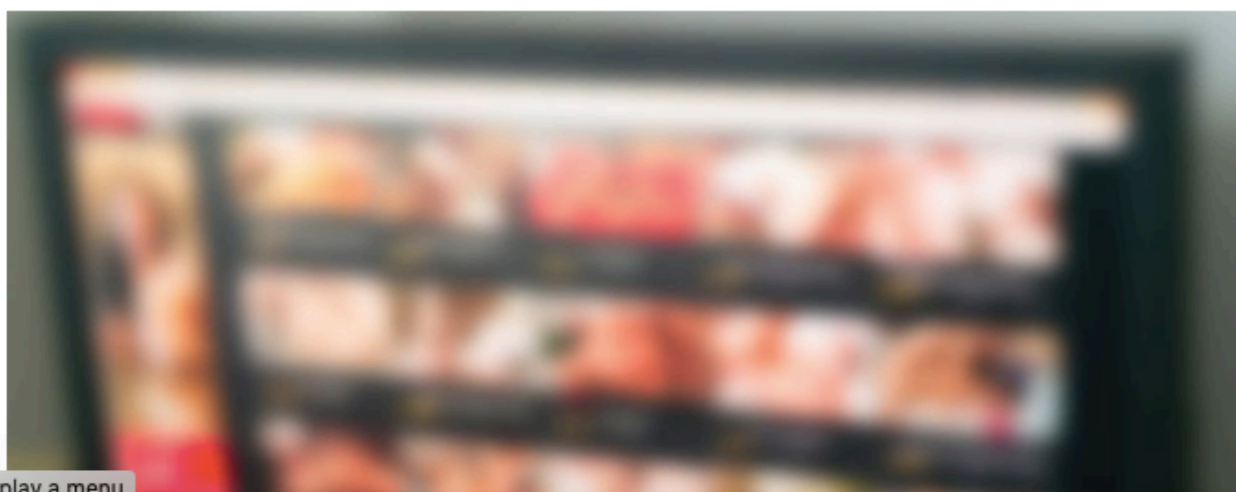
STAV HRANIC

Školákům na Rokycansku při on-line výuce někdo pustil porno

6. 11. 2020, 13:44 – pab, [Právo](#)

Nečekané zpestření středeční on-line výuky připravil žákům osmé třídy jedné ze základních škol na Rokycansku zatím neznámý vtipálek, který jim pustil video s pornografickým obsahem. Policie po něm pátrá, měl se do systému dostat přes účet jednoho z žáků.

Display a menu

CO S TÍM?

- uvědomit si rizika online výuky
- zvyšovat bezpečnostní povědomí
- používat správně komunikační technologie

RIZIKOVÉ PŘÍKLADY KOMUNIKACE

- používání technologií, které nejsou pod úplnou kontrolou školy
- používání sociálních sítí s otevřenými profily
- používání e-mailu

BEZPEČNOSTNÍ POVĚDOMÍ

ONLINE SVĚT JE DŽUNGLE

- online svět je úplně stejně rizikový jako reálný svět
- přežijí jen ti, kteří se v něm chovají bezpečně
- sociální sítě jsou jen nástroje na vydělávání peněz
- každý máme svůj inzertní (behaviorální) profil

RIZIKA ONLINE ŽIVOTA

- ochrana dat není celosvětově vyžadována legislativou
- únik dat vede ke krádeži online identity
- kyberšikana
- kyberstalking
- kybergrooming

KOHO SE TO TÝKÁ?

- haveibeenpwned.com

**ONLINE BEZPEČNOST
SE TÝKÁ KAŽDÉHO!**

BEZPEČNOSTNÍ POVĚDOMÍ

- je schopnost uživatele
 - pochopit, že existují bezpečnostní rizika
 - chovat se tak, aby těmto rizikům předcházel
- se musí učit a trénovat
 - “nejlepší” je poučení z vlastních chyb
- je základem informační bezpečnosti

PRINCIPY BEZPEČNOSTI

- řídit se pravidly bezpečného chování (IT hygiena)
- nespoléhat pouze na technické prostředky
- být obezřetný

CENA ZA BEZPEČNOST

- bezpečnost není zadarmo
- nejlevnější je co nejdříve se v bezpečnosti vzdělat
- užitečné je minimalizovat svou digitální stopu
- nejdražší je být pasivní

DIGITÁLNÍ STOPA

- aktivní: výsledek naší vědomé činnosti
- pasivní: metadata o naší online činnosti
 - IP adresa
 - user agent
 - cookies
 - tracking data webových aplikací
 - analytická data lokálních aplikací

JAK UČIT DĚTI BEZPEČNÉMU CHOVÁNÍ V DIGITÁLNÍ DŽUNGLI

ADEKVÁTNĚ VĚKU

- dítě školkou povinné
- školák (1. stupeň ZŠ)
- puberták (2. stupeň ZŠ)
- středoškolák
- mladý dospělý

ŽÁCI ZÁKLADNÍ ŠKOLY

- distanční online výuka vyžaduje po žákovi schopnost se sám přihlásit do potřebných aplikací a bezpečně je používat
- výuka bezpečnostního povědomí žáka musí začít současně s vyžadováním této jeho schopnosti
- žáci musí vědět, že heslo = identita
- žáci si používáním online aplikací pro výuku začínají budovat svoji digitální stopu

BEZPEČNOSTNÍ POVĚDOMÍ - 1. ST.

- základní IT hygiena
 - pravidla pro bezpečná hesla
 - pravidla pro bezpečnou komunikaci v online světě
- schopnost rozpoznat závadné chování a najít pomoc, pokud je jím žák postižen
 - kyberšikana, kybergrooming, sexting

BEZPEČNOSTNÍ POVĚDOMÍ - 2. ST.

- úplná IT hygiena
 - pravidla pro ochranu IT vybavení (před neoprávněným vniknutím nebo škodlivým sw)
 - pravidla pro bezpečnou správu IT vybavení (instalace sw, upgrade sw)
 - pravidla pro bezpečné uložení a zálohování dat

BEZPEČNOSTNÍ POVĚDOMÍ - 2. ST.

- schopnost rozpoznat podvodné jednání
 - phishing, smishing
- schopnost ověřování informací a rozeznání fake news
- schopnost používat netiketu
- schopnost omezovat vlastní digitální stopu

INFORMAČNÍ ZDROJE PRO UČITELE

- NÚKIB: Vzdělávací materiály pro ZŠ
- NÚKIB: Rozcestník pro učitele ZŠ
- e-bezpeci.cz: Materiály pro podporu výuky
- Kraje pro bezpečný internet: On-line kurzy pro pedagogy
- NIC.CZ: Digitální stopa
- NÚKIB: Digitální stopa: Příběh Svůďáka

BEZPEČNÁ HESLA

- čím delší, tím bezpečnější (a nemusí obsahovat “divné” znaky)
- pokud není generované, tak vytvořené mnemotechnicky
- nepoužívat opakovaně
- mít v každém systému jiné
- pravidelně měnit (po 1-2 letech nebo po úniku)
- mít je bezpečně uložené

PŘÍKLADY ŠPATNÝCH HESEL

123456

111111

123456789

123123

qwerty

abc123

password

qwerty123

1234567

1q2w3e4r

12345678

admin

12345

qwertyuiop

iloveyou

zdroj: [15 nejpoužívanějších hesel](#), Tripwire Inc.

BEZPEČNÉ ULOŽENÍ HESEL

- hlava (vlastní)
- zapečetěná obálka v trezoru (vlastním)
- správce hesel
 - aplikace: LastPass, KeePas, 1Password, Bitwarden
 - webový prohlížeč: Firefox, Chrome

BEZPEČNÉ POUŽÍVÁNÍ HESEL

- nikomu je nesdělovat
- vždy změnit, pokud mi ho někdo sdělí (a je moje)
- opatrnost při zadávání do systému
 - kamery
 - otisky na displeji telefonu

ŘÍZENÍ INFORMAČNÍ BEZPEČNOSTI VE ŠKOLE

PROCES VS. PRODUKT

- řídit (udržet) bezpečnost znamená kontinuálně
 - (re)definovat bezpečnostní politiky
 - řídit bezpečnostní rizika
 - zvyšovat bezpečnostní povědomí uživatelů
 - kontrolovat (auditovat) dodržování politik

BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY

- pravidla (opatření pro)
 - bezpečného používání IT vybavení (IT hygiena)
 - pro fyzickou bezpečnost
- závazné pro všechny zaměstnance školy i externisty
 - pedagogové
 - nepedagogičtí pracovníci
 - IT administrátoři
- závazné i pro žáky

JAK VYNUTIT BEZPEČNÉ CHOVÁNÍ?

- pro zaměstnance a externisty: ve smlouvě
- pro žáky: ve školním řádu
 - školní řád by měl obsahovat pravidla pro chování žáků při online distanční výuce

ŘÍZENÍ RIZIK

- identifikovat reálné bezpečnostní hrozby
- přijmout adekvátní bezpečnostní opatření

PODMÍNKY NUTNÉ PRO ÚSPĚCH

- závazek vedení školy k trvalému zlepšování informační bezpečnosti
- o bezpečnostních opatřeních rozhoduje pouze vedení školy
 - IT administrátor nebo učitel IKT pouze navrhuje nebo konzultuje nová opatření, příp. je technicky implementuje
- vedení jde v bezpečnosti příkladem zaměstnancům školy
 - pedagog jde příkladem žákům
- sankce za porušování bezpečnostních pravidel
- trvalé poučení z chyb

DIGITÁLNÍ DESATERO PRO RODIČE

Dítě v síti

Učíme se žít v digitálním světě

- flowee.cz/ditevsiti
- manuál pro rodiče a učitele

PRAVIDLA DIGITÁLNÍHO DESATERA

- nenechat děti v síti bez dozoru
- pochopit přitažlivost sítě pro děti
- omezit čas dětí strávený na síti
- mít rád vlastní děti
- učit děti rozpoznávat nebezpečí na síti

PRAVIDLA DIGITÁLNÍHO DESATERA

- učit děti být i bez sítě
- nespoléhat se jen na školství
- nenechat děti usínat na síti
- nenechat děti zbytečně ozařovat
- učit děti správně se chovat na síti

0/0

DĚKUJI ZA POZORNOST
